

16. Odpoveď ministra životného prostredia Slovenskej republiky L. Sólmosa na interpeláciu poslankyne Národnej rady Slovenskej republiky V. Dubačovej podanú 8. decembra 2016 vo veci environmentálnej záťaže na Orave

MINISTER
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA SLOVENSKEJ REPUBLIKY
LÁSZLÓ SÓLYMOS

SEKRETARIÁT PREDSEDU NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY		
Dátum zaevidovania: 10-01-2017		
Číslo spisu: PRED-14/2017		
Listy: 11	Prílohy: 1/4	
RZ	ZH	LU

Bratislava, 9. januára 2017
Číslo: 505/2017

Vážená pani poslankyňa,

v prílohe listu si Vám dovoľujem zaslať odpovede na otázky, ktoré ste predložili formou interpelácie, týkajúce sa kritickej environmentálnej situácie na rieke Orava.

S úctou

Prílohy: 1

Vážená pani
Viera Dubačová
poslankyňa NR SR

Na vedomie

Vážený pán

Andrej Danko
predseda Národnej rady
Slovenskej republiky

Odporovede na otázky týkajúce sa kritickej environmentálnej situácie na rieke Orava

Odporoved' na otázku č. 1 a č. 5

Aké konkrétne opatrenia doteraz urobilo MŽP SR a ním riadené organizácie, aby v súlade s povinnosťou chrániť životné prostredie, ako aj zdravie a životy ľudí zamedzilo uvedeným únikom arzénu do prostredia?

Aké konkrétne kroky podnikne MŽP SR na uspokojivé doriešenie tejto kauzy?

Riešenie problematiky environmentálnych záťaží spolu s určením zodpovednosti za ich odstránenie bolo upravené zákonom č. 409/2011 Z. z. o niektorých opatreniach na úseku environmentálnej záťaže a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2012.

Environmentálna záťaž je znečistenie územia spôsobené činnosťou človeka, ktoré predstavuje závažné riziko pre ľudské zdravie alebo horninové prostredie, podzemnú vodu a pôdu s výnimkou environmentálnej škody podľa §3 písm. t) zákona č. 569/2007 Z. z. o geologických prácach (geologický zákon) v znení neskorších predpisov (za environmentálnu záťaž sa považuje znečistenie, ktoré vzniklo do 1.9.2007).

V Dolnom Kubíne, v katastrálnom území Kňažia sú podľa Informačného systému environmentálnych záťaží Slovenskej republiky ku dňu 20.12. 2016 evidované 3 potvrdené environmentálne záťaže s vysokou prioritou riešenia (register B v IS EZ):

1. Identifikátor EZ: SK/EZ/DK/180
Názov EZ: DK (003) / Medzibrodie nad Oravou - STKO Dolný Kubín - Široká
Názov lokality: STKO Dolný Kubín - Široká
Druh činnosti: skládka komunálneho odpadu;
Stupeň priority: EZ s vysokou prioritou (K > 65)
Registrovaná ako: B Potvrdená environmentálna záťaž

Na skládke komunálneho odpadu pod názvom EZ „DK (003) / Medzibrodie nad Oravou - STKO Dolný Kubín – Široká“ bolo skládkovanie ukončené a bola realizovaná rekultivácia podľa schválenej projektovej dokumentácie.

2. Identifikátor EZ: SK/EZ/DK/1811
Názov EZ: DK (1811) / Dolný Kubín - skládka PO - stará
Názov lokality: skládka PO - stará
Druh činnosti: skládka priemyselného odpadu;
Stupeň priority: EZ s vysokou prioritou (K > 65)
Registrovaná ako: B Potvrdená environmentálna záťaž
3. Identifikátor EZ: SK/EZ/DK/2066
Názov EZ: DK (2066) / Dolný Kubín - skládka PO - pod novou skládkou
Názov lokality: skládka PO - pod novou skládkou
Druh činnosti: skládka priemyselného odpadu;
Stupeň priority: EZ s vysokou prioritou (K > 65)
Registrovaná ako: B Potvrdená environmentálna záťaž

Environmentálna záťaž „DK (1811)/Dolný Kubín - skládka PO – stará“ a environmentálna záťaž „DK (2066) / Dolný Kubín - skládka PO - pod novou skládkou“ predstavujú pôvodnú starú skládku priemyselného odpadu, ktorej pôvodným prevádzkovateľom boli Oravské ferozliatinárske závody a. s., Istebné, IČO: 31562 094. Na časti starej skládky bolo vybudované zariadenie novej kazety – „Skládka odpadov pre prevádzku Široká –1. stavba“ povolené rozhodnutím Okresného úradu, odboru životného prostredia v Dolnom Kubíne, číslo: 2000/09766/ZKT/FX9/A10 zo dňa 18.07. 2000 pre stavebníka OFZ, a. s., Istebné na pozemku k. ú. Kňažia, parcela č. 455/1. Nová skládka odpadov bola povolená za podmienok, ktoré sú uvedené v rozhodnutí a to zabezpečiť vybudovanie ČOV pre čistenie priesakových vôd zo starej a novej skládky a postupne etapovite realizovať uzatváranie starej časti skládky a jej rekultiváciu. Súčasným prevádzkovateľom skládky je ESI, s.r.o., Istebné. Uvedená nová skládka odpadov nie je environmentálnou záťažou, ale leží na environmentálnej záťaži „DK (2066) / Dolný Kubín - skládka PO - pod novou skládkou“. Nová skládka odpadov spadá pod režim integrovaného povoľovania podľa zákona č. 39/2013 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o IPKZ“). Orgánom štátnej správy v integrovanom povoľovaní je Slovenská inšpekcia životného prostredia (ďalej len „inšpekcia“). V zmysle § 34 zákona o IPKZ inšpekcia vykonáva kontrolu v prevádzkach, ktoré majú vydané integrované povolenie.

Vo veci zabezpečenia sanácie environmentálnej záťaže „DK (1811) / Dolný Kubín - skládka PO – stará“ boli vykonané nasledovné kroky v súlade so zákonom č. 409/2011 Z. z.:

Dňa 17. 01. 2013 MŽP SR podalo na Okresný úrad životného prostredia Žilina návrh na začatie konania o určení povinnej osoby na odstránenie environmentálnej záťaže DK (1811) / Dolný Kubín - skládka PO – stará. Na základe rozhodnutia Okresného úradu Žilina, odboru starostlivosti o životné prostredie č. OU- ZA-OSZP2-2014/011350/Kon zo dňa 17.09. 2014 bolo konanie o určení povinnej osoby zastavené podľa §5 ods. 5 zákona č. 409/2011 Z. z. z dôvodu, že povinnú osobu nebolo možné určiť (nakoľko bola skládka právoplatne povolená).

Následne Ministerstvo životného prostredia SR podľa § 5 ods. 7 zákona č. 409/2011 Z. z. predložilo vláde SR návrh na určenie príslušného ministerstva na zabezpečenie vykonania povinnosti povinnej osoby pre odstránenie environmentálnej záťaže pod názvom DK (1811) / Dolný Kubín – skládka PO – stará, identifikátor EZ: SK/EZ/DK/1811. Uznesením vlády SR č. 38 z 21.1.2015 bolo MŽP SR určené ako príslušné ministerstvo na zabezpečenie vykonania povinností povinnej osoby na odstránenie environmentálnej záťaže.

Dňa 2.12.2015 predložilo MŽP SR, sekcia geológie a prírodných zdrojov Okresnému úradu Žilina návrh Plánu prác na odstránenie environmentálnej záťaže podľa § 8 ods. 1 písm. a) bodu 3. zákona č. 409/2011 Z. z. Plán prác bol schválený rozhodnutím Okresného úradu Žilina č. OU-ZA-OSZP2-2016/001762/Kon zo dňa 19.07.2016. V zmysle harmonogramu schváleného Plánu prác bude v období december 2016 – december 2017 realizovaný podrobný geologický prieskum životného prostredia s cieľom zistiť rozsah znečistenia pôdy, podzemnej vody a horninového prostredia na predmetnej lokalite. Výsledok geologického prieskumu bude spracovaný v záverečnej správe so samostatnou časťou - analýzou rizika znečisteného územia. Na základe výsledkov prieskumu bude spresnený rozsah sanácie environmentálnej záťaže, ktorá bude podľa harmonogramu ukončená do novembra 2019 spolu s vypracovaním

záverečnej správy zo sanácie. Doterajšia geologická preskúmanosť predmetnej EZ z hľadiska znečistenia je podložená výsledkami z monitorovania kvality podzemnej vody, povrchovej vody a priesakových vôd v okolí haldy trosky v Širokej. Na lokalite doteraz nebol realizovaný podrobný geologický prieskum životného prostredia a nebola vypracovaná analýza rizika znečisteného územia. Po ukončení sanácie environmentálnej záťaže bude prebiehať monitorovanie geologických faktorov životného prostredia v období od decembra 2019 do decembra 2021. Realizáciu Plánu prác bude MŽP SR zabezpečovať prostredníctvom zhotoviteľa geologických prác.

V súčasnosti prebieha verejné obstarávanie na výber zhotoviteľa, ktorý zrealizuje sanáciu EZ podľa schváleného plánu prác. MŽP SR plánuje na sanáciu využiť finančné prostriedky EÚ v rámci OP KŽP.

Odpoveď na otázku č. 2:

Ako MŽP SR hodnotí vplyv predmetnej skládky priemyselného odpadu (starej environmentálnej záťaže) na životné prostredie a na zdravie a životy ľudí v regióne?

Odpoveď na danú otázku bude známa až po vykonaní podrobného geologického prieskumu životného prostredia, ktorého výsledky budú spracované v záverečnej správe s vypracovanou analýzou rizika znečisteného územia podľa Smernice Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky z 28. januára 2015 č. 1/2015 – 7. na vypracovanie analýzy rizika znečisteného územia. V zmysle uvedenej smernice bude vypočítané environmentálne a zdravotné riziko.

Odpoveď na otázku č. 3:

Aké je súčasné stanovisko MŽP SR k tejto kauze?

Uznesením vlády SR č. 38 z 21.1.2015 bolo MŽP SR určené ako príslušné ministerstvo na zabezpečenie vykonania povinností povinnej osoby na odstránenie environmentálnej záťaže a doposiaľ boli vykonané všetky potrebné kroky v zmysle platných legislatívnych predpisov, aby sa mohlo pristúpiť k realizácii Plánu prác na odstránenie environmentálnej záťaže.

Odpoveď na otázku č. 4:

Považuje MŽP SR za prijateľné také dlhodobé neriešenie tejto kauzy? Ak áno, na základe čoho? Ak nie, prečo doteraz nepodniklo dostatočné efektívne kroky na jej seriózne vyriešenie?

MŽP SR rieši danú problematiku z pohľadu environmentálnych záťaží na základe zákona č. 409/2011 Z. z. ktorý nadobudol účinnosť dňa 1. januára 2012. Pred prijatím zákona neexistoval žiaden právny rámec na riešenie problematiky environmentálnych záťaží na Slovensku. Jednotlivé kroky MŽP SR na vyriešenie danej problematiky boli uvedené v odpovedi na otázku č. 1 a č. 5.

Rozhodnutím Okresného úradu, odboru životného prostredia v Dolnom Kubíne, číslo: 2000/09766/ZKT/FX9/A10 zo dňa 18.07. 2000 bola prevádzkovateľovi (Oravské

ferozliatinárske závody a. s., Itebné, IČO: 31562 094) novej skládky odpadov „Skládka odpadov pre prevádzku Široká –1. stavba“ uložená povinnosť zabezpečiť vybudovanie ČOV pre čistenie priesakových vôd zo starej a novej skládky a postupne etapovite realizovať uzatváranie starej časti skládky a jej rekultiváciu. Rekultivácia starej skládky nebola zrealizovaná.

Vzhľadom na to, že na Slovensku máme evidovaných viac ako 2000 environmentálnych záťaží, MŽP SR muselo po prijatí zákona o environmentálnych záťažach najskôr pristúpiť k prieskumu a monitorovaniu najrizikovejších záťaží. V rokoch 2013 – 2015 bolo preskúmaných 141 lokalít, na 160 lokalitách bol vybudovaný monitorovací systém a 19 lokalít bolo sanovaných. Projekty prieskumu, monitoringu a sanácie boli financované z Operačného programu Životné prostredie.

Dovoľujeme si upozorniť, že environmentálne záťaže vznikali od začiatku priemyselnej revolúcie a proces ich odstraňovania je finančne a časovo veľmi náročný. Podľa odhadov bude odstránenie všetkých environmentálnych záťaží trvať cca 25 rokov. Dĺžka procesu bude však závislá od disponibilných zdrojov.

Odpoveď na otázku č. 6:

Aký postoj zaujíma MŽP SR k občianskym aktivitám a ich protagonistom, ktoré ktorí kriticky poukazujú na túto situáciu a dožadujú sa nápravy?

MŽP SR ako ústredný orgán štátnej správy pre oblasť životného prostredia postupuje v zmysle platných právnych predpisov. Vzhľadom k tomu, že finančné náklady na zabezpečenie sanácie environmentálnych záťaží sú vysoké, MŽP SR zabezpečuje prieskum a sanáciu lokalít postupne, na základe rizikovosti jednotlivých environmentálnych záťaží.

Postoj aktivistov vnímame ako snahu upozorniť na negatívny stav životného prostredia vo svojom okolí, no vzhľadom na obmedzené finančné zdroje nemôže MŽP SR vyriešiť všetko ihneď.